

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Веселка Ангелова Ненкова, ПУ „Паисий Хилендарски“
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
в СУ „Св. Климент Охридски“
по област на висше образование 2. Хуманитарни науки
професионално направление 2.1. Филология (Романски езици - Лексикология и
фразеология на испанския език)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 21 от 15.03.2022 г. за нуждите на СУ „Св. Климент Охридски“, катедра „Испанистика и португалистика“ към Факултета по класически и нови филологии, като кандидат участва д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска от СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Общо представяне на получените материали

Предмет:

Със заповед № РД 38-202 от 27.04.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в СУ „Св. Климент Охридски“ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Романски езици - Лексикология и фразеология на испанския език), обявен за нуждите на катедра „Испанистика и португалистика“ към Факултета по класически и нови филологии.

За участие в обявения конкурс е подала документи като единствен кандидат гл. ас. д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска, преподавател по испански език в СУ „Св. Климент Охридски“.

Представеният от д-р Боряна Кючукова-Петринска комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Климент Охридски“, и включва следните документи:

- Автобиография
- Диплома за завършено висше образование
- Диплома за образователна и научна степен „доктор“
- Допълнително споразумение към трудов договор
- Удостоверение за трудов стаж по специалността

- Списък на всички публикации
- Списък на публикациите, представени за участие в конкурса
- Списък на публикации, конференции, проекти и научни ръководства на кандидата, генериран от системата „Авторите“
- Справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ
- Справка за цитиранията на научните трудове на кандидата
- Справка за оригиналните научни приноси
- Научни трудове, представени за участие в конкурса
- Резюмета на български и испански език на рецензираните публикации
- Копие от Държавен вестник, бр. 21 от 15.03.2022, в който е обявен конкурсът за „доцент“
- Протокол от комисия за разглеждане на документите за допускане до участие в конкурса
- Заявление от кандидата за допускане до участие в конкурса за доцент по професионално направление 2.1. Филология (Лексикология и фразеология на испанския език)

Кандидатката д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска е приложила общо 21 научни труда, 1 монография (хабилитационен труд) и 20 студии и статии, написани на български и испански език.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Боряна Жечева Кючукова-Петринска е завършила Испанска филология и втора специалност Английски език в СУ „Св. Кл. Охридски“. Специализирала е в Хаванския университет през 1983 г. и в Университета на Валенсия през периода 1996-1997 г.

От 1988 до 1992 е била хоноруван асистент по испански език в Института за чуждестранни студенти, а от 1993 до 2006 г. – асистент в катедра „Испанистика и португалстика“ към СУ „Св. Климент Охридски“. От 2006 година заема длъжността „главен асистент“. Освен с испански език, има професионален опит като преводач с английски език и учител по английски език.

През 2007 година получава образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност Романски езици въз основа на защитена дисертация на тема „Грамматична-

та категория *залог* в съвременния испански език“. Целият образователен и професионален път на кандидатката съответства напълно на профила на обявения конкурс.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска притежава богат учебно-педагогически опит. Разработила е множество лекционни курсове и семинарни упражнения в бакалавърска и магистърска програма, както и в програма за следдипломна квалификация. Преподава следните дисциплини в бакалавърска степен „Испанска филология“: *Практически испански език; Лексикология на испанския език; Фразеология на испанския език* и избираема дисциплина *Лексикология, фразеология и превод*. В Магистърска програма „Приложна лингвистика“ води *Ателие за академично писане* и избираема дисциплина *Етнокултурни аспекти на фразеологията*.

Била е също така научен ръководител на две дипломни работи. Участвала е като ръководител или член на екип в пет научни проекта. Съавтор е на два двуезични речника, единият от които е преиздаден. Също така е съставител на шест научни сборника. Представила е деветнайсет доклада на национални и международни конгреси, конференции, симпозиуми и кръгли маси у нас и в чужбина. До момента кандидатката е публикувала 31 научни статии, две рецензии на научни монографии и една хроника.

Д-р Боряна Кючукова-Петринска е съавтор на редица учебници и помагала, преиздавани многократно през годините. Нейната „Испанска граматика“, изготвена в съавторство с доц. д-р Адриана Миткова, е задължително помагало и неизменен наръчник за всеки изучавал и изучаващ испански език в България, в това число и за пишещата настоящата рецензия, която използва случая да изрази своята благодарност за това, че именно тази граматика направи възможно самообучението ѝ по испански език.

За участие в конкурса кандидатката представя на първо място своята монография, озаглавена „Концептуализация на страха в испанската и в българската идиоматика“, която съдържа общо 240 страници.

Монографията на д-р Боряна Кючукова-Петринска представлява единствено по рода си изследване, в което авторката, чрез многобройни примери, представя една богата и подробна картина на концептуализацията на страха от гледна точка на широкото схващане за фразеологията, което включва не само идиоматичните изрази, но също така колокациите и паремиите. Както знаем, в контрастивната фразеология липсват обширни проучвания относно изразяването на емоцията *страх* в испанската и българската езикови общности. Не само обаче липсата на подобни изследвания е ключова за съз-

даване на едно общо положително мнение за целия труд, а убеждението, че към темата и анализа е подходено със сериозност и желание за изчерпателност, присъщи на професионализма на авторката. Резултатът е налице: монографията е написана четивно, разполага с отлична структура, базирана е на богата библиография на различни езици, логично и последователно са изведени заключенията след края на всеки раздел, а в края на труда изводите са резюмирани и представени в табличен вид. Без излишно многословие е изяснен терминологичният апарат, а многобройните бележки под линия не са самоцелни, те прибавят допълнителна и полезна информация към анализа.

Работният корпус в монографията съдържа общо 651 фразеологични единици, като 255 от тях са испански, а 396 са български. Фразеологизмите са ексцерпирани от фразеографски и лексикографски източници, както и от различни сборници с паремии. Контрастивната перспектива на анализирания корпус разкрива както общото между българските и испанските фразеологични изрази, така и несходното между двете културни общности в изразяването на различните аспекти на страха.

В първа глава д-р Кючукова-Петринска, опирайки се и анализирайки трудовете на голям брой фразеолози, изследвали различни езици, прави обзор на понятията метонимия, метафора и сравнение. В раздела, засягащ сравнението, д-р Кючукова-Петринска прави необходимото уточнение, че „Проблемът за сравнението като когнитивен механизъм почти не е проучен и това обяснява липсата на изследвания по въпроса за неговата класификация“ (стр. 70). Авторката скромно отбелязва, че „Ще направим опит за типологизация на концептуалните сравнения, опирайки се на принципите за извеждане на типовете метафора, които биха могли да бъдат приложени към сравнението, като основание за това ни дава сходната структура на двата концептуални механизма“ (стр. 70). Виждаме, че в изследването не само е направен опит, но и поставената цел е постигната. В същата тази глава се разглеждат теоретично изследванията на най-изтъкнатите автори от сферата на когнитивната лингвистика и чрез множество примери на български, испански, английски, френски, немски, руски и румънски език се онагледяват съответните твърдения и изводи. Тук особено ценен се оказва анализът в точка 4.2. на сходствата и разликите между метонимия, метафора и сравнение, както и взаимодействието между метонимия, метафора и сравнение. Авторката разглежда приликите и разликите между трите тропа на универсално равнище и изрежда в обобщен вид съответните заключения.

Във втора глава, озаглавена „Концептуализация на понятията от полето *страх* в испанската и в българската идиоматика. Контрастивен анализ“, съпоставително се ана-

лизира испанската и българската идиоматика и се проследява концептуалното взаимодействие между метонимията, метафората и сравнението, като се обръща особено внимание на образа и културните модели, стоящи в основата на това взаимодействие. Авторката разграничава отделните концептуални метонимии, метафори и сравнения, като ги групира според конкретните изрази, а метонимииите – според типа на прагматичната функция, която изпълняват. Д-р Кючукова-Петринска анализира три аспекта на концептуалното поле на страха, като ги представя съответно в три тематични части: концептуализация на страха; концептуализация на изпитването/причиняването на страх/уплаха и концептуализация на страхливия човек. Обособяването на примерите в отделни групи и подгрупи прави анализът ясен и изключително изчерпателен. Изследването е изцяло контрастивно и след изреждане и анализа на примерите се представят обобщените изводи в края на всяка разгледана тематична част.

В заключението се показват в резюмиран вид изводите относно концептуализацията на страха/уплахата и концептуалните репрезентации в двете културно-езикови общности, испанската и българската, като се отличават най-съществените прилики и разлики между тях. Заключениеята са подробно описани.

В приложението в азбучен ред са изложени всички разгледани в изследването примери на испански и български език със съответните значения и пояснения на български.

Цялостното впечатление от изследването е, че то е много сериозно обмислено и прецизно извършено, факт, който не би трябвало да ни учудва, предвид теоретичната подготовка, енциклопедичните знания и научните постижения на авторката. Трудът успешно изпълнява целта си да представи подробна образна картина на концептуализацията на страха в българската и испанската фразеология.

Монографията е безспорно приносна и представлява интерес както от теоретична, така и от практическа гледна точка и би могла да послужи като отправна точка за изследвания, свързани с различни съпоставителни анализи в сферата на фразеологията.

Освен монографията, кандидатката д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска е приложила двацет студии и статии, написани на български и испански език, обособени както следва: 6 в областта на лексикологията и лексикографията; 7 в сферата на фразеологията; 2, свързани с паремиологията; 3 от полето на морфологията и 2 други. Всички статии са самостоятелно написани и са публикувани в национални и международни специализирани издания.

Кандидатката е всепризнат и уважаван изследовател сред научните среди у нас и в чужбина, като нейните изследвания са цитирани в авторитетни български и международни издания.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Считам, че личният принос на авторката както в монографията, така и в отделните статии е въвн от всякакво съмнение.

5. Лични впечатления

Познавам д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска най-вече от участията ѝ в национални и международни научни форуми, на които съм имала възможността и удоволствието да присъствам на нейни представяния. Докладите ѝ винаги са били посрещани с интерес от публиката и са предизвиквали полезни научни дискусии. Личните ми впечатления от нея са, че е всеотдаен към работата, студентите и колегите си преподавател.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ).

Кандидатката в конкурса е представила значителен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидатката има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, доказателство, за което са цитиранията на нейните научни изследвания в списания и научни сборници, издадени в престижни академични издателства. Теоретичните ѝ разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска е несъмнена и буди респект и възхищение.

Постигнатите от д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска резултати в учебната и научно-изследователската дейност, **напълно** съответстват на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и приложни приноси, намирам за основателно да заявя убедително своята **положителна** оценка и да препоръчам на На-

учното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултета по класически и нови филологии за избор на д-р Боряна Жечева Ключукова-Петринска на академичната длъжност „доцент“ в СУ „Св. Кл. Охридски“ по област на висше образование 2.1. Филология, професионално направление: Романски езици - Лексикология и фразеология на испанския език.

Пловдив

06.06.2022 г.

Рецензент

доц. д-р Веселка Ненкова